

MENORA

2021 NR 3

REVISTA BIBLIOTECII EVREIEȘTI "I. MANGHER"

MENORA

REVISTĂ DE LITERATURĂ ȘI CULTURĂ EVREIASCĂ

Revista MENORA familiarizează cititorul cu crâmpene din viața personalităților notorii de origine evreiască: scriitori, actori, savanți, dar și cu alte evenimente din cultura și tradiția poporului evreu.

- **Nr 3 al revistei este dedicat scriitoarei SVETLANA YACHIR**

Responsabil de ediție -
Anna Bațmanova, directorul
bibliotecii evreiești "I. Mangher".

Idee și realizare - Angela Borș

SVETLANA YACHIR: VIAȚA CA O SCÂNTEIE

SCURT BIOGRAFIC:

Svetlana (Blimale) Yachir (21 iunie 1936, Chișinău – 19 noiembrie 1971, Chișinău) – scriitoare.

”Familia Yakir a dat lumii croitori modești și generali în armata lui Stalin; oameni care părăseau rar pereții yeshivei și scriitori care sunt citați și cunoscuți în multe țări ale lumii. Aceștea au scris în trei limbi: idiș, rusă și ebraică. Această familie merită un roman fascinant, căci sunt destule fapte interesante și personaje imprevizibile”.

Șalom Yachir

SVETLANA YACHIR s-a născut la 21 iunie 1936 la Chișinău în familia scriitorului evreu Yachel Yachir. Maică-sa Manea, femeie simplă avea o minte ascuțită, un vocabular bogat și, după părerea multora, era chiar „mai mult scriitor” decât soțul ei.

Copilăria Svetlana și-a petrecut-o la Chișinău și în orașelul Zgurița, județul Soroca (actualmente r-nul Drochia), unde locuia familia mamei până la deportarea forțată în regiunile îndepărtate din Siberia în 1940; bunică-sa a murit în surghiun.

În timpul Războiului s-a aflat cu familia în evacuare în Uzbekistan. După război, tatăl Yanchel Yakir, ca membru al grupului literaților evrei basarabeni, a fost reprimat, și familia a ajuns în pragul sărăciei, fără mijloace de subzistență. Yanchel Yachir a fost practic primul basarabean reabilitat (1955), primul care s-a întors din iadul din Kolîma.

În 1958 Svetlana Yachir a absolvit facultatea de litere (limba și literatura rusă) a Institutului Pedagogic de Stat "Ion Creangă" din Chișinău. Un timp a lucrat la bibliotecă. A participat la asociația literară pe lângă ziarul „Tinerimea Moldovei”, condus de scriitorul Kirill Kovaldji.

La scurt timp după absolvire a început să se publice în edițiile periodice de limbă rusă din Moldova și s-a dovedit a fi un stilist remarcabil. Prima culegere de nuvele "Жил-был двор" ("A fost cândva o curte") a văzut lumina tiparului la editura "Lumina" în anul 1968.

În anii '60, sub numele Bluma Yakir a publicat nuvele în revista de limbă idiș din Moscova "Sovetish Geimland". În anul 1970, editura "Cartea Moldovenească" i-a publicat o nouă culegere de nuvele "Aproșa".

Ultima culegere de nuvele din timpul vieții a fost "Жил-был двор" ("A fost cândva o curte"), editată la Moscova, la editura „Molodaya Gvardiya” în anul 1971. În același an Svetlana Yachir s-a stins în urma unei boli oncologice incurabile.

Postum, în Israel, în traducerea în limba idiș a tatălui ei Yankl Yakir, a fost publicată cartea „Capra albă cu clopoțel de argint” (Di Weise Tsig Meath Di Zilberne Glakelah, 1976).

Familia:

- Tatăl – Yanchel Yachir (1908 – 1980), scriitor, redactor, traducător, jurnalist. A scris preponderent în idiș;
- Mama – Manea Yachir, casnică;
- Fratele – Șalom Yachir (n. 1942), inginer-mecanic;
- Mătușa (sora mamei) – Enta Maș (1922 – 2013), scriitoare de limbă idiș;
- Fiica – Victoria Munblit (1959 – 2019), prezentatoare la postul de radio "Davidson".

APRECIERI:

ION DRUȚĂ, scriitor (*Postfață la cartea de Svetlanei Yakir „A fost cândva o curte”*)

Stilul Svetlanei Yakir se caracterizează printr-un simț al umorului, o atitudine ironică binevoitoare față de obiectul descris. Parcă mai ieri această carte ne-a promis un excelent maestru de proză în viitor, dar tu și cu mine, drag cititor, știm deja că aceste promisiuni nu se vor împlini niciodată. Viața s-a dovedit a fi necruțătoare cu ea. Dar, totodată, a fost și generoasă - a înzestrat-o cu darul exprimării de sine. Nu oricui îi este dat să treacă alături de poporul său prin una dintre cele mai mari drame ale secolului și, pe cât posibil, să lase o mărturie urmașilor. Svetlanei i-a fost dat. Ea și-a îndeplinit sincer misiunea scurtă de scriitor și trebuie să îi rămânem a fi recunoscători pentru aceasta, păstrând în inimă numele și cărțile ei.

EFRAIM BAUH, scriitor

Svetlana Yachir a descoperit în fața cititorului copilăria și adolescența sa, la fel cum cineva ar descoperi marele adevăr al existenței, ar dobândi piatra filozofală. Este descoperirea a ceva firesc și sincer din fiecare om, ceva ce poate să-i devină un scut de nădejde între tot ce este trivial și fals, ceva ce poate deveni lumină vie, stea călăuzitoare.

Și, odată descoperind acest adevăr, ea s-a grăbit să-l împartă tuturor: priviți, am descoperit planeta copilăriei mele. Descoperiți și voi, fiecare planeta sa, aceasta vă va proteja de îmbătrânire prematură... Ei nu i-a fost dat să îmbătrânească.

Și totuși vocea Svetlanei Yachir, suflul și gândurile ei continuă să trăiască prin puținele cărți pe care a reușit să le scrie. În aceste cărți a încăput toată viața ei: talentată, sinceră și atât de scurtă.

**MENORA SIMBOLIZEAZĂ AL
DOILEA TIP DE RĂSPLATĂ - O
RĂSPLATĂ SPIRITUALĂ, PENTRU
CĂ SE SPUNE: „SUFLETUL OMULUI
ESTE LAMPA DOMNULUI...”
(MICHELEY 20:27)**

